Примерен модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

Детска Градина "Детски свят " с. Гълъбец ул. Пирин №34
Общ. Поморие обл. Бургас
Email: info-200755@edu.mon.bg
Tel: 05969-20-45

УТВЪРДИЛ:
.....
(подпис и печат)
Мария Дим[illegible]рова
Заповед № 17/15.09.2026 г.

МОДЕЛ ЗА РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВАТА И ДЕЦАТА В ПЕРИОДА НА АДАПТАЦИЯ ОТ СЕМЕЙНАТА СРЕДА КЪМ ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Детската градина е нов период от живота на детето. Подобни събития са част от живота на всяко дете – първоначално постъпване в детска градина, а по-късно в училище. Излизането от семейната среда и срещата с новата – забикаляща, непозната, социална среда е част от живота и развитието на детето. За него това е първи опит за колективно общуване. Не всички деца приемат веднага и без проблеми новата обстановка и непознатите хора. След като детето тръгне на детска градина, често се случва за родителите да настъпи период на разочарование, породен от детските сълзи, капризи, отказ на детето да ходи на детска градина и често боледуване.

- ✓ *Може ли да се избегнат тези неприятни преживявания?*
- ✓ *Как да помогнем на семейството да се справи с промяната?*
- ✓ *За кое носи отговорност детската градина и за кое семейството?*

Адаптирането е строго индивидуален процес за всяко дете и за неговите родители. За някои деца този период може да бъде 1 седмица, за други – 1 месец. За да подпомогнем периода на адаптация, при записването на детето в детската градина, на родителите се дават информационни карти, в които да споделят важна информация за детето, които учителите вземат под внимание в процеса на ежедневното общуване с него.

Учителите и родителите трябва да имат търпение и да подпомагат детето в процеса на адаптация, за да протече то възможно най-бързо и безболезнено. В периода на адаптация на детето се преобръщат формираните вече навици и начин на живот. Рязката промяна – ново помещение, нови играчки, нови хора, нови правила – това е и емоционален и информационен стрес, проявите на който са различни: отказ от храна, сън, общуване,

Примерен модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

затваряне, плач, боледуване.

Моделът на детска градина „Детски свят " за адаптация на деца от ранна детска и предучилищна възраст към условията на детската градина е предназначена за деца от 3 години до 7 години и е съобразен с психологическите, физиологичните и социални особености на децата в тази възраст и представлява модел на взаимодействие на детската градина и семейството в този труден за детето период.

Дейностите на педагогическите специалисти в детската градина в периода на адаптация следва да бъдат насочени към изграждане на доверителни отношения с детето и неговите родители. Положителната предпоставка за поставяне на началото на такъв род отношения е включването на детето в условията и режима на групата – утрина гимнастика, хранене, организирани игри и занимания, вътрешни дейности, поетапно в зависимост от емоционалното състояние на всяко дете.

Периодът на адаптация в яслена група/първа възрастова група *(което е приложимо)* на детето се отличава с особена деликатност и поради това обстоятелство се открояна необходимостта към него да се подхожда внимателно и с търпение, както от страна на работещите в детската градина, така и от страна на семейството.

При случай на трудна адаптация на детето се изготвя индивидуален план за адаптация на съответното дете от медицинските специалисти/учители, педагог, психолог и родителите. В него се описват основните дейности в подкрепа на детето, подходи и начини на работа, в зависимост от индивидуалността на съответното дете.

Адаптация към условията на детската ясла/ детска градина изисква единодействие на екипите в групата най-вече по отношение на:

1. създаване на безопасна здравословна среда;
2. създаване на защитена среда;
3. създаване на позитивна и подкрепяща среда;
4. осъществяване на ефективно взаимодействие между възрастен и дете, дете – дете, яслена група – семейство, детска група – семейство;
5. формиране на умения за самостоятелност на децата, което ще доведе до тяхната автономност, увереност и адаптиране;
6. осигуряване на ефективна професионална грижа за децата.

В модела за адаптация са разработени специални дейности с консултативен характер, предназначени да разширят психолого-педагогическите знания и опит на родителите.

ЦЕЛ НА МОДЕЛА:

Създаване на благоприятни условия за социална адаптация на детето в условията групата в детската градина, чрез които ще се подобрят адаптационните му възможности, необходими за по-нататъшното му развитие.

ЗАДАЧИ НА МОДЕЛА:

Установяване вероятната степен на адаптация на детето. Разработване на схема за

въвеждане на детето в група. Консултиране на родителите. Консултиране на персонала.

ПЛАН ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА АДАПТАЦИЯ:

1. Провеждане на предварителен разговор между родителите на новопостъпващи деца и директора на детската градина – за се уточни дата на прием. Въвеждане на детето в занималнята, в която ще бъде през следващата учебна година и запознаване на детето с учителите на групата (медицински сестри, педагог) и помощен персонал.
2. Запознаване с цялостната материална база на детската градина, с образователната среда на групата, с дневната организация, която включва: утринна гимнастика, педагогически ситуации, подвижни игри и развлечения, разходки, закаляващи процедури, хранене, следобеден сън, допълнителни образователни дейности, празници, тържества и др.
3. Организиране на ден за среща и забавление в двора, помещението на групата в детската градина с другите приети деца и техните родители преди започване на учебната година за комуникация и опознаване на средата.
4. Оставяне на детето самостоятелно заедно с родител да влезе в помещението на групата и стартиране на краткотрайна раздяла – до час. Ако детето се успокои в рамките на 15 мин., раздялата се смята за успешна и времето за престой на родителя постепенно намалява. Ако детето не успее да се адаптира самостоятелно първите три дни, процесът се повтаря.
5. Сън в детското заведение – след като времето за престой на родителя намалява постепенно и детето е готово за по-дълъг самостоятелен (без присъствие на родител) престой, то се оставя за следобеден сън в детската градина.

Моделът за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина има за цел постигане на бързо и безболезнено приспособяване на новопостъпващото дете чрез активно взаимодействие между семейство и детска градина. Уеднаквяване на подходите и обогатяване знанията на възрастните за особеностите в развитието на детето в ранна възраст.

Психолози и педагози смятат, че периодът на адаптация на детето преминава през три основни форми – лека, средна и тежка форма на адаптация. За определяне на една или друга форма на адаптация се посочват обикновено следните основни критерии:

- емоционално състояние на детето;
- отношението му към възрастните;
- отношението му към връстниците;
- състояние на съня и апетита;
- честота и продължителност на острите заболявания;
- сроковете, в които детето се нормализира.

За безболезнена адаптация към тези промени, изключително важна е предварителната подготовка на детето в семейството. Родителите в най-голяма степен могат да допринесат за бързата и безболезнена адаптация на детето към детската градина, когато са убедени в

Примерен модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

способността на детето успешно да премине през този етап. Доверието, което гласуват на детето му позволява то да приеме детската градина, новите приятели, новите играчки и цялата среда като своя, в която може да се чувства свободно и сигурно.

Детската градина от своя страна, като институция, по предназначение, изпълнява националните образователни политики. Цялостната дейност и всички практики в детската градина са законово регламентирани, научно обосновани, професионално практикувани и институционално контролирани. Детската градина е инициативен фактор във взаимодействието с родителите. Законът за предучилищно и училищно образование определя ролята на родителите.

Необходими условия за успешна адаптация:

1. Използване на индивидуален подход за адаптацията на всяко дете към условията на детската градина (индивидуални наблюдения за степента на адаптация).
2. Установяване личен контакт и доверие с всяко дете, прояви на индивидуална работа и оказване на помощ.
3. Създаване на възможност за участие на родителите в живота на детето в новите условия на средата.
4. Установяване на ежедневни ритуали при посрещане и изпращане на всяко дете.
5. В процеса на общуване да се създадат традиции в груповите взаимоотношения, които способстват за обединение на ниво група.
6. Системно поддържане на интереса на детето в дейностите, формиране на увереност, развиване на самостоятелност и инициативност.
7. Сътрудничество и координация на усилията на педагогическия и непедагогическия персонал в детската градина.
8. Съгласуване на действията между родители, учители и медицински персонал, сближаване на подходите към детето в семейството и детската градина.
9. Необходимост от съобразяване с индивидуалните особености на всяко дете.
10. Създаване за детето обстановка на психологически комфорт, радост, внимание, доброжелателност, увереност, грижа.

Етапи на работата с родителите в периода на адаптация:

1. Индивидуални срещи на родителите и децата с медицинските сестри, учителите и помощник-възпитателите в групата.
2. Родителски срещи.
3. Информационни карти. Данните от картите помагат да се планират подходящи консултации с родителите.
4. Консултации.
5. Информация на таблото на групата.
6. Информация във вайбър/фейсбук групата на групата.
7. Участие на родителите в съвместни проекти и педагогически практики.

В Детска градина „Детски свят " се прилагат множество подходи, като индивидуален подход към всяко дете и активни грижи за новопостъпилите деца, особено в периода на

Примерен модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

адаптация.

Препоръки към родителите:

Още преди постъпването в детската градина е необходимо:

1. Да направят предварително посещение в детската градина – да се запознаят с материалната база, с образователната среда в групата, с организацията на дневния режим, празници, тържества, задължителни изисквания и правила към родителите;
2. Предварително да се започне подготовката на детето към изискванията на новата среда;
3. Да формират у детето положителни нагласи и представи за детската градина – да се говори за ходенето на градина с радост и насърчаване, с положителни чувства и емоции;
4. От полза за детето е да му покажат нагледно какво е детска градина;
5. Раздялата в детската градина трябва да е кратка и насърчаваща детето – най-добре е родителят сам да си изработи ритуал за раздяла, който да следва стриктно и ежедневно. Ритуалът ще направи родителя по-уверен и тази увереност ще се предава на детето;
6. Необходимо е родителите своевременно и ежедневно да се информират и консултират за адаптирането, постиженията и поведението на детето, да споделят своите впечатления и наблюдения с персонала.

Препоръки към детето:

1. Целодневният престой да е по-кратък за детето в период на адаптация.
2. Да наблюдава предварително и за кратко игрите на другите деца в групата и на двора.
3. Да е приучено да ползва гърне и/или тоалетна; да дава сигнали за уриниране и дефекация.
4. Да има елементарни умения да държи лъжица.
5. Да консумира разнообразно приготвена храна.
6. Ползването на биберон да се преустанови поради липса на необходимите хигиенни условия за биберон в детската градина.
7. Ползването на памперс е до 1,6 – 2-годишна възраст.
8. Да пие от чаша.
9. Да има опит за общуване и в непозната среда (в градинки, паркове) с деца и възрастни.
10. Да седи на детско столче.
11. Да е дружелюбно към другите деца, да споделя играчки.
12. Да прибира играчки на определените места в занималнята на групата.
13. Да познава занималнята, дворната площадка в детската градина, персонала.
14. Да обича да слуша музика, да изпълнява естествени движения на фона на музиката, да слуша приказки, да изпълнява указания на възрастните.
15. Може да идва в групата със своя любима играчка.

Примерен модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

16. Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно, че не е сбъркало, че не е допуснало грешка.
17. Да наблюдава режимни моменти.
18. Да се щади емоционалното му състояние.

Препоръки към персонала на детската градина:

1. Възприема детето като най-висша ценност, като го подкрепя, насърчава, поощрява и стимулира в цялостната му дейност и поведение.
2. Посреща и приема детето с положително настроение, вежливо, учтиво, като съсредоточава вниманието си главно към него и създава у него усещането за сигурност и спокойствие.
3. Запознава се с родителите, с детето, представя го на другите деца.
4. Подготвя предварително средата в групата за игра и занимания по избор на децата.
5. Определя лично пространство, надписано за всяко дете: гардероб, легло, място на масите за хранене и обучение и запознава родителите с тях.
6. Запознава детето с обстановката и обяснява предназначението на отделните помещения, материали, пособия и други.
7. Организира и провежда дневния режим и учебния ден, като се съобразява с възрастовите и индивидуалните възможности на децата, техните потребности и желания. Осигурява разнообразие от дейности: образователни, възпитателни, почивка, игри и други основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.
8. Подкрепя и подпомага всяко дете, което изпитва затруднения, колебания и несигурност.
9. Следи и възпрепятства агресивно поведение между децата, удряне, блъскане, щипане и други физически форми на агресия между децата.
10. Поддържа спокойна, позитивна и приятна атмосфера на общуване и комуникация с децата, без напрежение и стрес.
11. Използва цялата материално-техническа база за интересно, развиващо, обучаващо и забавно пребиваване на детето в детската градина.
12. Не допуска грубост, тревоги, наказания, безразличие и безучастност при наличие на проблеми и тревоги у децата.
13. Не оставя децата без надзор и обгрижване.
14. Дава на родителите своевременно и ежедневно информация и консултиране за адаптирането, постиженията и поведението на децата.
15. Персоналът спазва професионална етика и отговорности, произтичащи от Закона за предучилищното и училищното образование, Наредба № 15/22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, Етичния кодекс за работещи с деца, Етичния кодекс на институцията и длъжностната характеристика на всеки един служител на детска градина „.....“

Примерен модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

чувства комфортно.

Моделът за адаптирането на детето при първоначалното му постъпване в детската градина „Детски свят " е предназначен за родителите, педагогическите специалисти и непедагогическия персонал, които работят с децата в яслена група/първа група в детската градина. Целта му е при активно взаимодействие между детската градина и семейството да се постигне бърза и безболезнена адаптация на новопостъпващото дете чрез уеднаквяване на подходите и обогатяване познанията и уменията на възрастните за особеностите в развитието на детето в ранна възраст. Като резултат моделът трябва да допринесе за постигане на целта да направи по-уверени и спокойни: детето, родителите и персонала на детската градина. В този специален момент от живота на детето е от особено значение отношенията на доверие, подкрепа и сътрудничество между родители и персонал в името на отглеждането и възпитанието на щастливо и уверено в своите възможности дете.

Включването на родителите в различни форми на педагогическо взаимодействие дава възможност да се осигури по-плавна и безболезнена адаптация от семейната среда към детската градина. Подкрепата на родителите осигурява емоционален комфорт на детето и го стимулира за активно участие в режимните моменти в условията на детската градина.

Настоящият модел е разработен в изпълнение на чл. 39, ал. 2 и 3 от Наредба № 5/3.06.2016 г. за предучилищното образование като неразделна част от Правилника за дейността на детска градина „Детски свят ", приет с Решение взето с Протокол № 1/15.09. 2026 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърден със Заповед № 17/15 .09 2026 г. на директора.

Примерен модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

Обръщение към родителите:

Скъпи родители,

1. Бъдете спокойни и уверени, защото спокойният родител води спокойно дете. Разделяйте се с него нежно, спокойно, но твърдо и бързо, без да удължавате момента. Не се тревожете, когато детето плаче. То има нужда от ясни граници и правила.
2. Подготовката за раздялата трябва да започва от дома. Детето трябва предварително да се подготви за мисълта за детската градина: разкажете му за детската градина, за това, че там ще намери приятели и ще играе с тях, заведете го до нея и го оставете да наблюдава как децата играят на двора, как се смеят и радват на връстниците си и на игрите с тях, вдъхвайте му увереност и сила.
3. Ако детето е нервно и неспокойно това означава, че има неудовлетворени потребности. Не търсете причините затова само в детската градина. В този случай вие трябва да го прибирате по-рано от градина, проявявайте търпение към капризите му – те възникват от патоварване на нервната му система. Не му се карайте, а насочете вниманието му към нещо по-интересно.
4. Хвалете детето за всяко постижение, бъдете търпеливи към неуспехите и грешките му. То се нуждае от подкрепата на семейството си, само така детската градина ще се превърне в място, където то ще се чувства комфортно и на място, и вие ще сте спокойни в изпълнението на служебните и личните си ангажименти.
5. Важно е редовното ходене на детска градина – необходимо е детето да свикне с мисълта, че всеки от семейството има задължения, а неговите са да ходи на детска градина. Включвайте детето в подготовката за детска градина – подреждане на раницата с необходимите и любими неща.
6. Осъществяваният ежедневен контакт с учителите и родителите на другите деца трябва да е доброжелателен и основан на взаимно доверие и партньорство. Когато децата усещат тези отношения, се справят по-лесно в процеса на адаптация и приобщаване.
7. В детската градина се усвояват навици за самообслужване, а това изисква усилия и време. Затова изградените в семейството начални умения и навици за самостоятелност улесняват адаптирането в новата обстановка и среда.
8. Изключително важна е положителната нагласа на родителите към детската градина. Ако вие вярвате, че тя е най-доброто място за детето, така ще мисли и то.
9. Поощрявайте детето с „браво", „ти можеш" и др.
10. Децата са нашето огледално отражение, те подражават, затова внимавайте в поведението и с думите си.

Да не забравяме, че темповете на адаптацията са различни за всяко дете. Нужно е да бъдем последователни, да вложим търпение и разбиране към детето. Адаптацията е приключила след като детето е приело учителите и възпитателите, децата и средата. Възможно е при сутрешния прием, детето да протестира, но при влизане в групата да се